

L *i* **n**
g **u** **a**
P **a** **x**

Linguapax
International

In official partnership
with UNESCO
(consultative status)

Memòria d'activitats

2021

Linguapax
International

In official partnership
with UNESCO
(consultative status)

Introducció

LINGUAPAX va néixer l'any 1987 com un projecte educatiu de la UNESCO i, des de l'any 2001 és una organització internacional independent, que hi manté la vinculació a través de l'estatus consultiu, dedicada a la promoció, preservació i activació de la diversitat lingüística.

El mandat fundacional de LINGUAPAX, orientat a fomentar i idear vies per manifestar la relació entre diversitat lingüística i pau, ens ha permès aportar perspectives pioneres sobre què impliquen aquests dos termes i quin és el potencial de la seva interrelació. Aquest enfocament temàtic de l'actuació de LINGUAPAX ens vincula estratègicament amb la gènesi històrica amb la UNESCO i ens permet, alhora, desplegar accions complementàries a les pròpies de l'organització intergovernamental.

Igualment, l'acció de LINGUAPAX harmonitza proactivament amb el marc de l'Agenda 2030 per al desenvolupament sostenible, alguns dels objectius de la qual fan referència directa a les llengües com a factor de sostenibilitat en tant que la llengua (pensar, parlar i escoltar, signar i expressar, llegir i escriure i compartir coneixements) és l'instrument que conforma la pròpia identitat i cultura, i que explica què significa viure en harmonia amb la natura i amb els altres. En aquest sentit, la constatació que els marcs de desenvolupament actuals i les mesures d'intervenció tendeixen a obviar la diversitat lingüística i el multilingüisme, va portar Nacions Unides a proclamar el període 2022-2032 Dècada Internacional de les Llengües Indígenes (Resolució 74/135 (A/RES/74/135), amb l'objectiu d'instar la comunitat mundial a enfortir la diversitat lingüística i el multilingüisme com a motor clau del desenvolupament sostenible i treballar perquè s'apliquin mesures efectives per garantir que, a través de les seves llengües, els pobles indígenes esdevinguin col·laboradors actius i beneficiaris del desenvolupament sostenible.

LINGUAPAX ha vinculat també la seva actuació amb aquest objectiu i ho ha fet formant part del Grup Ad-hoc per a la preparació del Pla d'Acció Global de la Dècada de les Llengües Indígenes 2022-2032 i promovent actuacions i projectes que contribueixin al coneixement mutu, els intercanvis i la cooperació entre els diferents països, societats i cultures per preservar la diversitat lingüística i cultural del món, i la progressiva construcció d'espais de pau i estabilitat, de prosperitat compartida i de diàleg entre cultures i civilitzacions.

Tot això enllaçat amb la clara vocació de LINGUAPAX de consolidar-se com a *think tank* especialitzat en la diversitat lingüística i cultural i el multilingüisme. Així doncs, amb un enfocament multidisciplinari i del treball en xarxa, LINGUAPAX fomenta l'anàlisi, el coneixement i la cooperació a través de l'organització de jornades, seminaris i congressos; participa en debats i cicles de conferències; impulsa i col·labora en projectes de recerca i de revitalització lingüística, elabora publicacions, i assessora governs i organitzacions, conjuntament amb la xarxa internacional, amb l'objectiu de sensibilitzar sobre els valors de la diversitat lingüística i cultural i d'oferir propostes per a la viabilitat d'aquesta diversitat.

Linguapax International NIF G62644232

Carrer Maria Aurèlia Capmany 14-16, 08001 Barcelona · Tel. 932701620 (ext. 332)

info@linguapax.org · www.linguapax.org

Els principals eixos de treball de LINGUAPAX se centren en **l'anàlisi crítica del moviment mundial per a la diversitat lingüística**, per conèixer i incidir en l'evolució de la sensibilitat política i les ideologies sociolingüístiques relatives a la diversitat cultural i lingüística i vincular aquest moviment de sensibilització i activisme amb altres moviments com el de protecció de la biodiversitat (ecologisme) o dels drets humans emergents (drets culturals i lingüístics). I en **la cultura del multilingüisme**, focalitzada en l'educació plurilingüe i en la sensibilització per incorporar una versió contemporània del multilingüisme, vinculada al concepte de ciutadania global que va més enllà del coneixement instrumental de diverses llengües i que incorpora la sensibilització en la diversitat d'ideologies lingüístiques i comunicatives del món.

A partir d'aquestes premisses, durant aquest 2021 hem concentrat els nostres esforços en dos àmbits específics: **llengües i formes de creació**, explorant i difonent el potencial de la diversitat lingüística per generar formes i pràctiques culturals noves o emergents (en l'àmbit comunicatiu, artístic, relacional, etc.) a partir de la interacció dels múltiples sistemes lingüístics; i, **llengües, tecnologia i cultura digital**: les llengües davant del paradigma contemporani de la comunicació, l'evolució del llenguatge en el diàleg home-màquina i les seves implicacions per als escenaris de comunicació en entorns cada cop més digitalitzats.

En aquesta memòria trobareu informació detallada sobre els projectes impulsats, els productes que n'han resultat i l'impacte que han tingut en relació als objectius plantejats.

1) Elaboració i difusió dels objectius de la DÈCADA INTERNACIONAL DE LES LLENGÜES INDÍGENES IDIL2022-2032

Linguapax, com a membre del grup ad-hoc per l'elaboració del Pla d'Acció Global per al disseny i la realització de la Dècada Internacional de les Llengües Indígenes IDIL2022-2032, va contribuir a la definició d'aquest Pla, es va reunir amb la resta de membres del grup per la revisió del primer esborrany, i va involucrar els seus membres en la seva valoració. Gràcies a l'aportació de tots els agents implicats, la UNESCO va publicar el [Pla d'Acció Global](#) al final de l'any 2021.

A més de la col·laboració amb la UNESCO i les altres entitats involucrades en l'elaboració del Pla, Linguapax s'ha encarregat de la difusió dels objectius i els continguts de les reunions de preparació i de la Dècada Internacional de les Llengües Indígenes publicant resums en català i en anglès a la seva pàgina web, i fent-ne difusió a través de les xarxes socials (twitter i facebook) i del butlletí bimensual e-Linguapax.

2) Premi Internacional Linguapax

El **Premi Internacional Linguapax**, és el guardó anual que s'atorga com un reconeixement al mèrit de lingüistes, investigadors, docents i membres de la societat civil que hagin destacat, arreu del món, en la promoció de la diversitat lingüística o de l'educació multilingüe. Es va crear l'any 2002 i s'ha consolidat al llarg dels anys com una referència i un reconeixement prestigiós en aquest àmbit a l'escala internacional.

El premi de 2021 es va atorgar a l'organització pakistanesa **Idara Baraye Taleem-o-Taraqi**, també anomenada IBT, una organització torwali del districte de Swat, al Pakistan, que té la missió d'impulsar la

Linguapax International NIF G62644232

Carrer Maria Aurèlia Capmany 14-16, 08001 Barcelona · Tel. 932701620 (ext. 332)

info@linguapax.org · www.linguapax.org

transformació dels grups lingüístics i culturals marginats que viuen al nord-oest del Pakistan en comunitats empoderades i sostenibles, mitjançant la participació activa de tota la comunitat, sense discriminacions de gènere, racials, o religioses (més info [aquí](#)).

El premi es va entregar oficialment el 21 de desembre de 2021 en un acte públic híbrid que va tenir lloc a la seu de l'Institut d'Estudis Catalans de Barcelona. Van obrir la cerimònia, la presidenta de Linguapax, Mònica Pereña i la consellera d'Acció Exterior i Govern Obert, Victòria Alsina. Hamza Ali Rajà, mediador cultural de l'Ajuntament de Barcelona, va il·lustrar les característiques culturals i lingüístiques de la comunitat pakistanesa de Catalunya. Maya Khemlani David, professora de la Universitat de Malàisia i membre del Consell Assessor de Linguapax, va explicar la raó per la qual va proposar la candidatura d'IBT per al Premi Linguapax.

Zubair Torwali i Aftab Ahmad, cofundadors d'IBT, van explicar els seus projectes i la missió de la seva organització, i van dialogar sobre la promoció de les llengües locals i del multilingüisme amb els altres ponents i la resta de participants. L'enregistrament de l'acte es pot veure al canal de Youtube de Linguapax (per a més informació veure [aquí](#)).

3) Curs en línia «Diversitat lingüística, per a què?»

Una altra actuació vinculada amb la Dècada Internacional de les Llengües Indígenes 2022-2032 va ser el llançament, seguiment i dinamització del curs en línia obert i massiu (MOOC) «[Diversitat lingüística, per a què?](#)», desenvolupat en col·laboració amb la Universitat Autònoma de Barcelona, i disponible a la plataforma Coursera des del 24 de gener 2021 en modalitat gratuïta (només cal pagar en cas de sol·licitar un certificat oficial de Coursera).

A banda d'oferir informació i reflexions sobre diferents aspectes de la diversitat lingüística, el curs es planteja com una eina de diàleg entre totes les persones participants, docents i estudiants, que enriqueixi els continguts del curs i que permeti identificar pràctiques i actuacions reeixides en aquest àmbit i persones que per raó de la seva pràctica professional o per la seva activitat en defensa de la diversitat lingüística i cultural, esdevinguin referents per a Linguapax, i s'incorporin a la seva xarxa internacional. Igualment, a banda dels i de les docents del curs que ja són membres del consell assessor i de les delegacions internacionals de Linguapax, els altres docents del MOOC s'han anat vinculant de manera més estreta amb l'entitat (com és el cas d'Eddie Àvila, Subhashish Panigrahi, Kola Tubosun o Sonia Antinori) i fins i s'han incorporat en els òrgans més rellevants (Josep Cru a la junta executiva, Kit Woolart i Alícia Fuentes-Calle al Consell Assessor, Maria Lara Millapán a la delegació d'Amèrica Llatina).

El curs funciona també com a plataforma per identificar, valorar i difondre casos i experiències de defensa i promoció de la diversitat lingüística, dels drets lingüístics, del multilingüisme en diferents àmbits (ideologies i polítiques lingüístiques, tradicions de multilingüisme, educació, traducció, drets, organitzacions internacionals, arts, emprenedoria, món digital...).

Linguapax Internacional NIF G62644232

Carrer Maria Aurèlia Capmany 14-16, 08001 Barcelona · Tel. 932701620 (ext. 332)

info@linguapax.org · www.linguapax.org

El curs es va llançar oficialment el 24 de gener de 2021 amb un [article i un vídeo promocional](#) difosos a través de mitjans digitals tant per Linguapax com per altres entitats col·laboradores, les delegacions internacionals, membres de Linguapax i també pels docents del MOOC mateix. Durant el 2021, més de set mil persones d'arreu del món van visitar el curs i llegir-ne la descripció, i més de mil tres-cents persones i organitzacions s'hi van inscriure.

4) Projectes de les Delegacions Internacionals de Linguapax

La seu central de Linguapax segueix donant suport a la seva xarxa de Delegacions internacionals. L'impacte de la pandèmia es va fer notar a la majoria de Delegacions i, el 2021 encara no havien recuperat la seva activitat normal. Per aquesta raó, Linguapax va prioritzar l'impuls i el suport econòmic a les activitats de la Delegació llatinoamericana la qual, gràcies a la seva llarga experiència, arrelament en el territori i vinculació amb importants entitats locals i nacionals, va poder desenvolupar nombroses activitats malgrat la pandèmia.

A Amèrica Llatina, Linguapax va seguir col·laborant en el projecte "Revitalización, Mantenimiento y Desarrollo Lingüístico y Cultural", que investiga processos de desplaçament i resistència lingüística i busca elaborar i desenvolupar estratègies de revitalització de les llengües amenaçades de Mèxic. Amb la col·laboració del **CIESAS - Centro de Investigaciones y Estudios Superiores en Ciencias Sociales**, del **CONACYT – Consejo Nacional de Ciencia y Tecnología**, ambdós de Mèxic, i de les editorials ERA i Del Lirio, es van editar i publicar llibres en llengües indígenes i multilingües, alguns dels quals en realitat augmentada, així com discos i jocs infantils, tot contribuint a enriquir el corpus revitalitzador de Linguapax Amèrica Llatina. Així mateix, es va donar suport a la producció del llibre «Sumak Kichw wawa», en quítxua i en anglès, amb el projecte Kichwawa (contes quítxues) a Equador. El llibre conté un compte realitzat per mestres i estudiants de Chiriguasa, i es presenta en realitat augmentada.

També es va donar suport al projecte «Producció de materials en llengües originàries i formació d'actors comunitaris», de l'*Acervo Digital de Lenguas Indígenas - ADLI* - del CIESAS, cofinançat pel Programa d'Ajuts Directes de l'Ambaixada d'Austràlia a Mèxic. En el marc d'aquest projecte, es van produir materials didàctics multimodals amb àudio i realitat augmentada en llengües amb escàs o nul accés a materials educatius, que es van editar, publicar i presentar al públic en sessions virtuals.

Una altra de les accions dutes a terme va ser la revisió i la traducció a l'anglès de la *Guía de revitalización lingüística, para una gestión formada e informada* de José Antonio Flores Farfán (coordinador de Linguapax Amèrica Llatina), Lorena Córdova Hernández i Josep Cru (membre de Linguapax Europa i de la junta executiva de l'entitat). Una guia que va tenir molt bona acollida i un gran impacte en la comunitat hispanòfona i que, amb la versió anglesa, serà d'utilitat no només per a les altres delegacions de Linguapax sinó per a tota la comunitat internacional interessada per la promoció i revitalització de la diversitat

lingüística. Actualment el document amb el títol: *Language Revitalization: A Guide For A Well-Formed And Informed Deployment*, traduït per Aarón Hernán Flores Suárez, es troba en fase d'edició.

Igualment, es va donar continuïtat al projecte GALA-LINGUAPAX: "Por una política lingüística formada e informada en México", l'objectiu del qual és contribuir a reorientar aquesta política pública a través d'un diagnòstic participatiu que permeti un major i millor funcionament institucional a favor de les llengües, democratitzar les estructures de presa de decisions i fer-les més participatives; integrar els esforços aïllats de les institucions per generar una sinergia que optimitzi els recursos a favor de les llengües amenaçades, propiciï una nova relació entre l'acadèmia i els pobles indígenes i desenvolupi una activitat científica compromesa amb l'estabilització i l'harmonització de les llengües i les cultures amenaçades.

A més dels projectes impulsats i coordinats des de la seu principal a Ciutat de Mèxic, la Delegació va ampliar l'abast geogràfic de la delegació d'Amèrica Llatina amb la creació d'una antena a Perú, impulsada per la professora Miryam Yataco, i una altra a Xile, de la mà de la professora Lara Millapán, docent del MOOC «Diversitat lingüística, per a què?».

Així mateix, s'està impulsant un Grau universitari en revitalització lingüística en col·laboració amb diferents institucions i organismes de diferents països d'Amèrica Llatina.

Pel que fa a la resta de delegacions, la situació sanitària va agreujar les dificultats logístiques existents, motiu pel qual l'activitat va disminuir considerablement. El Simposi anual sobre multilingüisme organitzat per la delegació Linguapax Àsia amb la col·laboració de diferents institucions de la regió es va haver d'ajornar. Això no obstant, sí que va tenir lloc amb format virtual la *International Conference "Literature in Language Teaching"* JALT, a la qual va poder participar la Delegació asiàtica, la qual aquest any ha centrat els seus esforços en l'elaboració de materials divulgatius i de reconeixement a les llengües asiàtiques.

5) Divulgació de projectes i continguts de la Xarxa Internacional Linguapax

Les activitats i els continguts que es treballen tant des de la seu central de Linguapax a Barcelona com des de les delegacions internacionals i també des de la xarxa de persones i entitats col·laboradores arreu del món s'han difós principalment a través de dos tipus d'actuacions:

1) Publicació a la pàgina web i difusió a través del butlletí e-Linguapax i de les xarxes socials dels projectes desenvolupats i les activitats realitzades per la seu central de Barcelona, i per la xarxa internacional, així com dels continguts treballats per les delegacions. Per fer-lo possible, s'ha dedicat temps i recursos no només en l'elaboració, edició i traducció de continguts digitals, sinó també en el manteniment i la millora de la pàgina web i en la presència en les xarxes socials.

En aquest sentit, val la pena observar que el butlletí electrònic e-Linguapax va doblar el nombre de subscriptors/es des durant l'any 2021, arribant a la xifra de 803 persones subscrites.

Linguapax International NIF G62644232

Carrer Maria Aurèlia Capmany 14-16, 08001 Barcelona · Tel. 932701620 (ext. 332)

info@linguapax.org · www.linguapax.org

El compte de Twitter @InfoLinguapax va tenir gairebé 500 visites mensuals de mitjana, i el nombre de persones que segueixen les nostres publicacions va augmentar de gairebé 200 unitats.

El compte i la pàgina de Facebook ha perdut d'importància en el context europeu, però manté i fins i tot augmenta el nombres de persones vinculades (amigues i seguidores) sobretot en l'àmbit llatinoamericà.

6) Llengües Digitals

Linguapax recolza la inclusió de totes les llengües en l'àmbit digital. En particular, durant l'any 2021, vam col·laborar amb el projecte de creació d'una caixa d'eines digitals per a l'activisme lingüístic (veure: <https://rising.globalvoices.org/language toolkit/partners/>), liderat per Rising Voices, entitat col·laboradora de Linguapax des de fa temps, i la UNESCO, de la qual la nostra entitat és partner. Durant els darrers mesos del 2021 es van llançar també sis tallers pilots per provar l'eina a Amèrica Central, Amèrica del Sud, Àfrica occidental, Àfrica austral, Sud d'Àsia, Sud-est d'Àsia i Oceania. Linguapax va fer el seguiment dels progressos del projecte i en va fer difusió a través del butlletí e-Linguapax, la pàgina web i les xarxes socials.

7) Linguapax Review

Com cada any, Linguapax va elaborar, publicar i presentar públicament la seva revista anual "[Linguapax Review](#)", que el 2021 es va centrar en el tema «[Diversitat lingüística i tecnologies de la llengua](#)», explorant la relació de les llengües amb les noves tecnologies.

Maite Melero, doctora en Lingüística Computacional i experta en Traducció Automàtica, investigadora sènior al Centre Nacional de Supercomputació de Barcelona (BSC) i membre de la junta executiva de Linguapax, va coordinar la revista, que conté articles dels autors següents: Daniel Pimienta, Edward Avila, Juan Carlos Moreno, Steven Bird, Andras Kornai, Roland Kuhn, Subhashish Panigrahi i Tunde Aedgola.

La revista, publicada en format digital en català, castellà i anglès, es va presentar oficialment en un acte virtual al principi de 2022 i va comptar amb la participació de la coordinadora i dels autors. L'enregistrament de l'acte es pot veure al [canal de Youtube de Linguapax](#).

8) Educació Multilingüe

Un dels eixos de treball històric de Linguapax és l'educació multilingüe. En aquest àmbit, es va iniciar una col·laboració entre Linguapax, la seva Delegació Llatinoamericana i la Xarxa [PAL- Peoples Action for Learning](#), dedicada a la millora de l'educació global. Linguapax aporta la seva expertesa per a la millora de les competències lingüístiques dels infants amb llengües minoritàries o amenaçades, ajudant a identificar recursos d'art verbal en llengües indígenes (frases fetes, endevinalles, embarbussaments, etc.) que estimulen el raonament lògic i la inferència (competències bàsiques en les quals es va detectar un dèficit especialment entre els infants que pertanyen a comunitats indígenes de diferents llocs del món), per incorporar-los com a eines pedagògiques en els cursos intensius promoguts i realitzats per la xarxa PAL.

Linguapax International NIF G62644232

Carrer Maria Aurèlia Capmany 14-16, 08001 Barcelona · Tel. 932701620 (ext. 332)

info@linguapax.org · www.linguapax.org

9) Activitats a Catalunya

Com a entitat catalana, Linguapax treballa a nivell local per promoure les llengües locals i per sensibilitzar el públic sobre la importància i la necessitat de protegir i promoure la diversitat lingüística.

Materials de sensibilització sobre la importància de la diversitat lingüística

A partir dels continguts d'estudis precedents i d'una reflexió conjunta entre persones associades i col·laboradores de Linguapax, es van produir documents audiovisuals on diferents persones, parlants de llengües diferents i portadores de perspectives i experiències diverses, han compartit informacions sobre les seves llengües, les seves visions sobre què és la llengua, la manera en què viuen les seves vides entre varies llengües, les emocions i experiències que associen a una llengua o una altra, i les activitats que duen a terme per protegir i promoure la diversitat lingüística i els drets lingüístics. Gràcies a una mirada artística, els vídeos aconsegueixen transmetre en pocs minuts emocions, missatges i suggeriments que faciliten l'empatia del públic amb les persones entrevistades, afavorint la comprensió i la reflexió sobre el contingut.

Cicle de col·loquis «Oposats o convergents?»

Linguapax va organitzar un cicle de col·loquis amb el títol de «Oposats o convergents?», sobre factors que poden aparèixer com a amenaces però també poden representar oportunitats per a la defensa de les llengües amenaçades i de la diversitat lingüística:

- Xerrada-col·loqui «Cinema i llengües amenaçades», amb el director i guionista Fredo Valla, el professor de la Universitat de Barcelona Emili Boix, i Olga Cebada, integrant d'AlterNativa i organitzadora del Festival Internacional de Cinema Indígena de Barcelona.
- Col·loqui «Promoció de les llengües locals i multilingüisme», en el marc de la cerimònia de lliurament del Premi Internacional Linguapax a l'entitat IBT de Pakistan, amb els premiats Zubair Torwali i Aftab Ahmad, la catedràtica de la Universitat de Malàisia Maya Khemlani David, Hamza Ali Rajà, mediador intercultural, i Enric Serra, docent de la Universitat Autònoma de Barcelona. L'esdeveniment va ser híbrid i traduït simultàniament en català i anglès, afavorint l'intercanvi entre el públic català o resident a Catalunya present a la sala i el públic internacional connectat via videoconferència.

Activitats de sensibilització sobre la diversitat lingüística

Trobada «Mons amb mots», realitzada en el marc de la Residència Faberllull sobre Drets Lingüístics, dinamitzada per la dramaturga, directora de teatre i traductora Sonia Antinori, amb la participació de residents de la Faberllull d'Olot i d'estudiants i docents del CPNL de Girona, entre d'altres .

Linguapax International NIF G62644232

Carrer Maria Aurèlia Capmany 14-16, 08001 Barcelona · Tel. 932701620 (ext. 332)

info@linguapax.org · www.linguapax.org

Trobada «Plorant la pèrdua de la meua llengua»: lectura de poemes en diferents llengües i una conversa sobre experiències i vivències que van inspirar-los; dinamitzada per Yael Peled i Mariona Miret, en col·laboració amb la Residència Faberllull d'Olot i la Cambra d'Òc.

10) Estructura Linguapax

Respecte a la Xarxa Internacional Linguapax, durant l'any 2021 es va treballar per instaurar i consolidar relacions amb una sèrie de persones i organitzacions que, tot i no estar adherides formalment a l'entitat, hi col·laboren de manera constant: entitats internacionals amb objectius comuns, com ara [ELEN- European Language Equality Network](#) i el [Mercator Research Center](#), docents i estudiants del curs en línia «[Diversitat lingüística, per a què?](#)» (veure més avall), col·laboradores en els diferents projectes ([Residència Faberllull d'Olot](#), [MALTE - Música Arte Letteratura Teatro Ecc.](#) – Itàlia, [Festival Sens-Interdits](#) – França, [The Boat People Project](#) Göttingen – Alemanya, [Association Djarama Ndayane](#) – Senegal; [PAL- Peoples Action for Learning](#); [Rising Voices](#); etc.).

Pel que fa al Consell Assessor, s'hi va incorporar l'Àlicia Fuentes-Calle, ex directora de Linguapax i actualment investigadora associada en el Departament de Sociologia de la Universitat de York, i es van començar els contactes i les gestions per a la incorporació de Kit Woolard, catedràtica emèrita al Departament de Sociologia de la Universitat de Califòrnia San Diego i docent del curs de Linguapax i la UAB «[Diversitat lingüística, per a què?](#)», i de Marja-Liisa Olthuis, acadèmica, activista, escriptora i traductora, guanyadora del premi Linguapax 2020 i també docent del curs en línia «[Diversitat lingüística, per a què?](#)».